

Spørgsmaal til Bunds. Det, som adskiller dette Spørgsmaal fra de andre, er netop dette, at her have vi et rent og skært Skattespørgsmaal, her er slet ikke Tvivl om, at det er Skat, der er Tale om, og her er kun Spørgsmaal om, hvorvidt de paagældende skulle betale denne Skat, om den Ret, der i sin Tid er given Husmændene mod et Vederlag, skal opretholdes, eller om den ny Lov om Ejendomsskyld skal slette dette Forhold ud, saaledes at de komme til at betale hele den ny Skat, uden at faa noget Vederlag for den Skattefrihed, de hidtil have haft. Derfor mener jeg, at hvis man vil Husmændene i Frederiksborg Amt det vel, hvis man vil udrette noget for dem, skal man vel vogte sig for at drage andre Spørgsmaal med ind derunder. Vi have her en ganske lille begrænset Plet, som er meget let at overse, og hvor det er ganske klart, hvad det drejer sig om.

Det ærede Medlem for Frederiksværk nævnte, at de Huse, som her er Tale om, overhovedet ikke skulde have været paa lagte Ejendomsskyld i Henhold til Loven om Ejendomsskyld, da Loven bestemmer, at Ejendomme under, jeg tror, det er 24,000 Kr., ikke kunne komme til at svare mere i Ejendomsskyld, end de hidtil have svaret i Hartkornsskat. Men Forholdet er jo ikke det, at disse Huse have været fri for at betale Skat til Staten, men Forholdet er det, at den Skat, der skulde svares af de Huse, er udredet af Gaardmændene. Derfor kan denne Bestemmelse ikke anvendes, derfor mener jeg ogsaa, at det for saa vidt er med fuld Ret, at man i den forrige Finansministers Tid har paa lagt Husene Ejendomsskyld, andet kunde i Grunden ikke gøres i Henhold til Ejendomsskyldloven. Men det, som efter min Mening var Uret, var, at man ikke samtidig søgte at ordne det gamle Forhold mellem Gaardmændene og Husmændene saaledes, at Husmændene ikke derved blev paaførte en ny Byrde uden at faa nogen Erstatning for den gamle Skattefrihed, det er dette, som jeg har villet rette ved dette lille Lovforslag, og det glæder mig, at det har vundet Tilslutning fra alle Sider, og det skulde glæde mig, om man vilde fremme det saa hurtigt som muligt.

Der er jo ingen Tvivl om, at det er rigtigt at gøre dette, som her er foreslaaet for Statsskattens Vedkommende. Skøderne hjemlede i sin Tid Husmændene Fritagelse for Statsskat, og naar de nu skulle bære Ejendomsskylden, mener jeg, at de ere moralsk berettigede til at faa et Afslag i

den ny Ejendomsskyld, der svarer til den Statsskat, som de vare fri for hidtil.

Noget anderledes stiller det sig med de amtskommunale Afgifter. Naar man læser et af disse Husskøder, faar man det Indtryk, at Skøderne udtrykkelig hjemle, at Husmændene selv skulle betale de kommunale Afgifter, men Praksis har været den, at da Statsskatten og de amtskommunale Skatter svaredes paa samme Skattebog, have Gaardmændene praktisk betalt ogsaa de amtskommunale Afgifter for Husmændene sammen med Statsskatterne, og det har nu haft flere Menneskealdres Hævd og er gaaet ind i Bevidstheden, saaledes at Husene ere blevne overtagne af de nuværende Besiddere i den Tro, at de ikke alene vare fri for Statsskat, men ogsaa for de amtskommunale Afgifter. Jeg har derfor ment, at det var rigtigt, at man ogsaa gav dem Erstatning for, at de ikke mere blev fri for de amtskommunale Afgifter. Denne Erstatning kan man ikke tage fra Gaardmændene, saaledes som man kan det for Statsskattens Vedkommende. Det er nemlig vel berettiget, naar disse Gaardmænd blive fri for at svare deres Statsskat, at tage den Godtgørelse fra dem, som de tidligere have haft i Jordebogsaafgiften, hvorved de have faaet Ækvivalent for, hvad de ydede Husmændene; det gaar lige op; men noget lignende kan man ikke gøre for de amtskommunale Skatters Vedkommende, fordi der foreligger ingen lovlig Hjæmmel for, at Gaardmændene skulle betale dem, der foreligger kun en Praksis, og det er meget tvivlsomt, om man ved Søgmaal vilde kunne tilpligte Gaardmændene at betale disse Beløb, selv om det maatte siges, at Husmændene havde faaet en Art Hævd derpaa. Det maa derfor blive en Udgift for Statskassen, men dog ikke nogen ret stor, nemlig kun 3,500 Kr. aarlig, og jeg mener da, at det er berettiget, at Statskassen paatager sig denne Udgift, men jeg ser meget vel, at dette Standpunkt kan gøres til Genstand for Kritik. Jeg venter heller ikke, at denne Lov paa dette Punkt kan gennemføres, uden at der virkelig bliver øvet Kritik, og uden at man fremkommer med det Spørgsmaal: Vil det ikke drage Konsekvenser efter sig paa andre Punkter?

Da denne Lov var under Udarbejdelse, stod det mig ganske klart, at jeg maatte helst se at komme under Vejre med, om der andre Steder i Landet var lignende Forhold til Stede, for at man kunde overse, hvor langt den rakte, og derfor sendte vi